Lernaido

GROEP 8 · OEFENEN

Begrijpend lezen

Werkblad: informatie en verhaal

Naam _____ Groep _____ Datum _____

Zo oefen je

1. Neem rustig de tijd. Reken op ongeveer **30 minuten**.
2. Weet je het even niet? Ga door met de volgende opgave en kom later terug.
3. Verkeerd opgeschreven? Streep het door en schrijf het goede antwoord ernaast.
4. Is er te weinig ruimte? Werk dan op kladpapier en schrijf de uitkomst op de lijn.
5. Ben je eerder klaar? Controleer je antwoorden.

Dit heb je nodig: Potlood, pen en gum

VOOR OUDERS

PDF-pagina 1 tot en met 7: voorblad en opgaven voor je kind. **Vanaf PDF-pagina 8:** antwoordenblad met uitleg. Laat het antwoordenblad weg als je de opgaven uitprint voor je kind.

Deze opgaven heeft Lernaido zelf gemaakt. Het zijn geen officiële toetsvragen en ze voorspellen geen uitslag. Lernaido is niet verbonden aan een aanbieder van de doorstroomtoets, aan DUO of aan de overheid.

BEGRIJPEND LEZEN · WERKBLAD

Begrijpend lezen: informatie en verhaal

12 opgaven

Opgave 1

Lees tekst 1. Beantwoord daarna opgave 1 tot en met 6.

Tekst 1: Een regenboog van dichtbij

[1] Een regenboog zie je vaak als het regent terwijl de zon schijnt. De zon moet dan achter je staan en de regen voor je. De zon mag ook niet te hoog aan de hemel staan, want dan blijft de regenboog onzichtbaar. In Nederland is dat in de zomer rond het middaguur het geval.

[2] Zonlicht lijkt wit, maar het bestaat uit alle kleuren van de regenboog. Als een lichtstraal een regendruppel binnenkomt, buigt het licht af. Elke kleur buigt op een eigen manier af. Aan de achterkant van de druppel kaatst het licht terug en bij het naar buiten gaan buigt het opnieuw af. Zo worden de kleuren uit elkaar gehaald.

[3] Duizenden druppels doen dit tegelijk. Daardoor zie je de kleuren in banen boven elkaar. Rood zit altijd bovenaan en paars onderaan. Soms zie je boven de regenboog een tweede, zwakkere boog. Daarin staan de kleuren precies andersom.

Waar gaat tekst 1 vooral over?

A hoe de kleuren in het zonlicht zijn ontdekt
B hoe een regenboog ontstaat
C waarom het in de zomer vaker regent
D hoe je regendruppels kunt zien

Antwoord:

Opgave 2

Tekst 1. Je staat buiten en ziet in de verte een regenbui. De zon schijnt achter je en staat niet erg hoog aan de hemel.

Wat kun je volgens de tekst dan verwachten?

A je ziet geen regenboog, want de zon staat aan de verkeerde kant
B je kunt een regenboog zien
C je ziet zeker een tweede boog boven de regenboog
D je ziet een regenboog met alleen rood en paars

Antwoord:

Opgave 3

Tekst 1. Waarom zie je in de zomer rond het middaguur zelden een regenboog? Schrijf het antwoord in één zin.

Antwoord:

Opgave 4

Tekst 1. Wat betekent het woord "afbuigen" in alinea 2?

A weggaan
B van richting veranderen
C kapotgaan
D harder gaan

Antwoord:

Opgave 5

Tekst 1. Welk kopje past het best boven alinea 3?

A Een druppel als prisma
B Het patroon van de kleuren
C Wanneer zie je een regenboog
D Het weer in de zomer

Antwoord: _____

Opgave 6

Tekst 1. Je ziet boven een regenboog een tweede, zwakkere boog. Waar zit het rood in die tweede boog?

A bovenaan
B onderaan
C in het midden
D het rood zit er niet in

Antwoord: _____

Opgave 7

Lees tekst 2. Beantwoord daarna opgave 7 tot en met 12.

Tekst 2: De fiets van opa Joop

[1] Sam staat al een kwartier voor de deur van de schuur. Opa Joop heeft gezegd dat hij de oude fiets mag hebben, als hij hem zelf repareert. Sam heeft alleen nog nooit een fiets gerepareerd.

[2] "Gewoon beginnen," zegt opa, terwijl hij in zijn koffie roert. Hij zit op een krukje in de deuropening en doet niets om te helpen.

[3] Sam draait de fiets op zijn zadel en stuur. Het voorwiel zit vol roest. Als hij aan de ketting trekt, valt er een roestig stukje op de grond. Sam kijkt even boos naar opa, maar die kijkt ineens heel aandachtig in zijn koffie.

[4] Na een uur zit er een nieuwe binnenband in het wiel en loopt de ketting weer soepel. Sam veegt zijn zwarte handen af aan zijn broek. "Nu nog een proefrit," zegt opa. Hij staat op, pakt een oude pet van de haak en zet hem scheef op zijn hoofd. "Maar wel samen." Sam grinnikt. Hij had nooit gedacht dat opa nog kon fietsen.

Waarom helpt opa Joop niet mee met het repareren?

A hij heeft pijn aan zijn handen
B hij wil dat Sam het zelf leert
C hij kan zelf niet repareren
D hij vindt de fiets niet belangrijk

Antwoord: _____

Opgave 8

Tekst 2. Waarom kijkt opa ineens heel aandachtig in zijn koffie?

A hij heeft dorst
B hij wil Sams boze blik ontlopen
C zijn koffie is bijna op
D hij is bang voor Sam

Antwoord:

Opgave 9

Tekst 2. In alinea 4 staat: "loopt de ketting weer soepel". Wat betekent "soepel" hier?

A zacht
B zonder moeite
C langzaam
D luid

Antwoord:

Opgave 10

Tekst 2. Hoe lang is Sam ongeveer in totaal bij de schuur, vanaf het moment dat hij voor de deur staat tot het moment dat opa de proefrit voorstelt?

Schrijf het antwoord op.

Antwoord:

Opgave 11

Tekst 2. Sam had nooit gedacht dat opa nog kon fietsen. Wat blijkt hieruit?

A Sam is boos op opa
B Sam vond opa te oud om nog te fietsen
C opa heeft zelf geen fiets
D Sam kan zelf niet fietsen

Antwoord: _____

Opgave 12

Tekst 2. Sam heeft voor zijn fiets nog een nieuwe ketting nodig. Hij wil weten wanneer fietsenmaker De Trapper open is. Hij zoekt op internet en ziet deze zoekresultaten:

1. Fietsenmaker De Trapper - Zo repareer je zelf een lekke band
2. Fietsenmaker De Trapper - Openingstijden en adres
3. Fietsenmaker De Trapper - Werken bij ons: vacatures
4. Fietsen kopen bij De Trapper - Nieuw en tweedehands

Op welk zoekresultaat kan Sam het best klikken? Schrijf het nummer op.

Antwoord: _____

BEGRIJPEND LEZEN · ANTWOORDENBLAD VOOR OUDERS

Begrijpend lezen: informatie en verhaal

12 opgaven

1 B | 2 B | 4 B | 5 B | 6 B | 7 B | 8 B | 9 B | 10 Ongeveer een uur en een kwartier. | 11 B | 12 2

Opgave 1

Uitkomst: B

Lees tekst 1. Beantwoord daarna opgave 1 tot en met 6.

Tekst 1: Een regenboog van dichtbij

[1] Een regenboog zie je vaak als het regent terwijl de zon schijnt. De zon moet dan achter je staan en de regen voor je. De zon mag ook niet te hoog aan de hemel staan, want dan blijft de regenboog onzichtbaar. In Nederland is dat in de zomer rond het middaguur het geval.

[2] Zonlicht lijkt wit, maar het bestaat uit alle kleuren van de regenboog. Als een lichtstraal een regendruppel binnenkomt, buigt het licht af. Elke kleur buigt op een eigen manier af. Aan de achterkant van de druppel kaatst het licht terug en bij het naar buiten gaan buigt het opnieuw af. Zo worden de kleuren uit elkaar gehaald.

[3] Duizenden druppels doen dit tegelijk. Daardoor zie je de kleuren in banen boven elkaar. Rood zit altijd bovenaan en paars onderaan. Soms zie je boven de regenboog een tweede, zwakkere boog. Daarin staan de kleuren precies andersom.

Waar gaat tekst 1 vooral over?

A hoe de kleuren in het zonlicht zijn ontdekt
B hoe een regenboog ontstaat
C waarom het in de zomer vaker regent
D hoe je regendruppels kunt zien

STAPPEN

1. De hele tekst legt uit wat er nodig is om een regenboog te zien (alinea 1), hoe het licht in de druppel de kleuren uit elkaar haalt (alinea 2) en hoe de kleuren er dan uitzien (alinea 3).
2. Dat past bij B: hoe een regenboog ontstaat. A, C en D komen niet als hoofdonderwerp in de tekst voor.

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen kiezen een antwoord dat over één alinea gaat (bijvoorbeeld de kleuren in het zonlicht) in plaats van over de hele tekst.

TIP VOOR OUDERS

Een hoofdgedachte gaat over de hele tekst, niet over één zin. Vraag: "Welke titel zou je zelf boven de tekst zetten? Past die bij alle alinea's?"

Opgave 2

Uitkomst: B

Tekst 1. Je staat buiten en ziet in de verte een regenbui. De zon schijnt achter je en staat niet erg hoog aan de hemel.

Wat kun je volgens de tekst dan verwachten?

A je ziet geen regenboog, want de zon staat aan de verkeerde kant
B je kunt een regenboog zien
C je ziet zeker een tweede boog boven de regenboog
D je ziet een regenboog met alleen rood en paars

STAPPEN

1. In alinea 1 staat wat nodig is voor een regenboog: regen, zon die schijnt, de zon achter je en de regen voor je, en een zon die niet te hoog staat.
2. In deze situatie klopt dat allemaal. Je kunt dus een regenboog zien (antwoord B). Antwoord A is fout: de zon moet juist achter je staan. Een tweede boog (C) zie je soms, niet altijd (alinea 3). Alle kleuren zitten in de regenboog (D).

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen kiezen C, omdat het woord "zeker" aantrekkelijk lijkt. In alinea 3 staat dat je soms een tweede boog ziet, niet altijd.

TIP VOOR OUDERS

Hier moet je kind de informatie uit de tekst toepassen op een nieuwe situatie. Laat je kind de voorwaarden uit alinea 1 een voor een afvinken. Vraag: "Klopt het bij elk punt?"

Opgave 3

Tekst 1. Waarom zie je in de zomer rond het middaguur zelden een regenboog? Schrijf het antwoord in één zin.

UITKOMST

Omdat de zon dan te hoog aan de hemel staat. (Goed is ook: de zon staat dan niet laag genoeg.)

STAPPEN

1. In alinea 1 staat dat de zon niet te hoog aan de hemel mag staan, anders zie je de regenboog niet.
2. En dat de zon in Nederland in de zomer rond het middaguur juist hoog staat. Het antwoord is dus: omdat de zon dan te hoog aan de hemel staat.

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen schrijven "omdat het dan niet regent". Dat staat niet in de tekst; de tekst zegt dat de zon dan te hoog staat.

TIP VOOR OUDERS

Dit is een open vraag. Het antwoord staat verspreid over twee zinnen, en je kind moet het zelf in één zin opschrijven. Laat je kind de laatste twee zinnen van alinea 1 opnieuw lezen.

Opgave 4 **Uitkomst: B**

Tekst 1. Wat betekent het woord "afbuigen" in alinea 2?

A weggaan
B van richting veranderen
C kapotgaan
D harder gaan

STAPPEN

1. In alinea 2 staat: "Als een lichtstraal een regendruppel binnenkomt, buigt het licht af. Elke kleur buigt op een eigen manier af."
2. Het licht gaat een andere kant op. "Afbuigen" betekent dus van richting veranderen (antwoord B).

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen kiezen "weggaan" omdat "af" in het woord zit.

TIP VOOR OUDERS

Bij woorden in de tekst helpt het om het woord te vervangen door elk antwoord. Welke zin klopt dan nog? Vraag: "Wat doet een weg die afbuigt?"

Opgave 5 **Uitkomst: B**

Tekst 1. Welk kopje past het best boven alinea 3?

A Een druppel als prisma
B Het patroon van de kleuren
C Wanneer zie je een regenboog
D Het weer in de zomer

STAPPEN

1. Alinea 3 gaat over hoe de kleuren boven elkaar staan (rood bovenaan, paars onderaan) en over de tweede boog.
2. Het kopje dat daarbij past is "Het patroon van de kleuren" (antwoord B). A hoort bij alinea 2, C bij alinea 1 en D is geen onderwerp van de tekst.

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen kiezen het kopje dat bij een andere alinea past, omdat het ook in de tekst voorkomt.

TIP VOOR OUDERS

Een kopje vat een alinea samen. Vraag: "Waar gaat precies deze alinea over?" Vergelijk dat met de kopjes: welk kopje past bij de hele alinea en niet bij een andere?

Opgave 6 **Uitkomst: B**

Tekst 1. Je ziet boven een regenboog een tweede, zwakkere boog. Waar zit het rood in die tweede boog?

A bovenaan
B onderaan
C in het midden
D het rood zit er niet in

STAPPEN

1. In alinea 3 staat dat in de eerste boog het rood bovenaan zit.
2. En dat in de tweede boog de kleuren "precies andersom" staan. Dus daar zit het rood onderaan (antwoord B).

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen kiezen A, omdat ze alleen de zin over de eerste boog lezen. Ze missen het woord "andersom".

TIP VOOR OUDERS

Dit antwoord staat niet letterlijk in de tekst; je kind moet twee zinnen combineren. Vraag: "Waar zit het rood in de eerste boog? Wat betekent dan 'andersom'?"

Opgave 7 **Uitkomst: B**

Lees tekst 2. Beantwoord daarna opgave 7 tot en met 12.

Tekst 2: De fiets van opa Joop

[1] Sam staat al een kwartier voor de deur van de schuur. Opa Joop heeft gezegd dat hij de oude fiets mag hebben, als hij hem zelf repareert. Sam heeft alleen nog nooit een fiets gerepareerd.

[2] "Gewoon beginnen," zegt opa, terwijl hij in zijn koffie roert. Hij zit op een krukje in de deuropening en doet niets om te helpen.

[3] Sam draait de fiets op zijn zadel en stuur. Het voorwiel zit vol roest. Als hij aan de ketting trekt, valt er een roestig stukje op de grond. Sam kijkt even boos naar opa, maar die kijkt ineens heel aandachtig in zijn koffie.

[4] Na een uur zit er een nieuwe binnenband in het wiel en loopt de ketting weer soepel. Sam veegt zijn zwarte handen af aan zijn broek. "Nu nog een proefrit," zegt opa. Hij staat op, pakt een oude pet van de haak en zet hem scheef op zijn hoofd. "Maar wel samen." Sam grinnikt. Hij had nooit gedacht dat opa nog kon fietsen.

Waarom helpt opa Joop niet mee met het repareren?

A hij heeft pijn aan zijn handen
B hij wil dat Sam het zelf leert
C hij kan zelf niet repareren
D hij vindt de fiets niet belangrijk

STAPPEN

1. In alinea 1 staat dat Sam de fiets mag hebben "als hij hem zelf repareert".
2. In alinea 2 zit opa op een krukje en doet niets om te helpen. Hij wil dus dat Sam het zelf doet en zo leert repareren (antwoord B).

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen kiezen C of D, omdat opa niets doet. Maar nergens staat dat hij het niet kan of dat de fiets hem niet uitmaakt.

TIP VOOR OUDERS

Het antwoord staat niet in één zin, maar je kunt het afleiden uit wat opa zegt en doet. Vraag: "Wat was de afspraak tussen Sam en opa?"

Opgave 8 **Uitkomst: B**

Tekst 2. Waarom kijkt opa ineens heel aandachtig in zijn koffie?

A hij heeft dorst
B hij wil Sams boze blik ontlopen
C zijn koffie is bijna op
D hij is bang voor Sam

STAPPEN

1. In alinea 3 kijkt Sam boos naar opa. Opa doet dan alsof hij iets anders heel interessant vindt: zijn koffie.
2. Hij wil de boze blik van Sam ontlopen (antwoord B).

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen kiezen een antwoord dat letterlijk met koffie te maken heeft (A of C), in plaats van te kijken naar wat Sam net deed.

TIP VOOR OUDERS

Bij gedrag van personen helpt de vraag: "Wat gebeurt er vlak voor deze zin?" Hier kijkt Sam boos, en dat verklaart waarom opa wegkijkt.

Opgave 9 **Uitkomst: B**

Tekst 2. In alinea 4 staat: "loopt de ketting weer soepel". Wat betekent "soepel" hier?

A zacht
B zonder moeite
C langzaam
D luid

STAPPEN

1. Na het repareren draait de ketting weer goed. Het gaat dus makkelijk, zonder moeite (antwoord B).

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen kiezen "zacht", omdat ze het woord kennen uit "soepele stof".

TIP VOOR OUDERS

Een woord kan in een ander verhaal iets anders betekenen. Zet elk antwoord op de plaats van "soepel": welke zin klopt dan het best?

Opgave 10

Uitkomst: Ongeveer een uur en een kwartier.

Tekst 2. Hoe lang is Sam ongeveer in totaal bij de schuur, vanaf het moment dat hij voor de deur staat tot het moment dat opa de proefrit voorstelt?

Schrijf het antwoord op.

STAPPEN

1. In alinea 1 staat dat Sam al een kwartier voor de deur staat voordat hij begint.
2. In alinea 4 staat: "Na een uur zit er een nieuwe binnenband in het wiel." Daarna stelt opa de proefrit voor.
3. Samen: een kwartier + een uur = een uur en een kwartier.

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen schrijven alleen "een uur" of alleen "een kwartier", omdat ze maar één van de twee tijdsaanduidingen gebruiken.

TIP VOOR OUDERS

Het antwoord staat verspreid over twee alinea's. Laat je kind eerst de twee tijdsaanduidingen onderstrepen en daarna optellen. Vraag: "Welke twee stukken tijd horen bij elkaar?"

Opgave 11

Uitkomst: B

Tekst 2. Sam had nooit gedacht dat opa nog kon fietsen. Wat blijkt hieruit?

A Sam is boos op opa
B Sam vond opa te oud om nog te fietsen
C opa heeft zelf geen fiets
D Sam kan zelf niet fietsen

STAPPEN

1. Sam is verrast dat opa nog kan fietsen. Dat betekent dat hij dacht dat opa dat niet meer kon.
2. Sam vond opa dus te oud, of te stram, om nog te fietsen (antwoord B).

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen kiezen A, omdat Sam eerder boos keek. Maar dit stukje gaat niet over boosheid; Sam grinnikt.

TIP VOOR OUDERS

Een verrassing laat zien wat iemand eerst dacht. Vraag: "Wat dacht Sam eerst, en wat blijkt nu?"

Opgave 12 **Uitkomst: 2**

Tekst 2. Sam heeft voor zijn fiets nog een nieuwe ketting nodig. Hij wil weten wanneer fietsenmaker De Trapper open is. Hij zoekt op internet en ziet deze zoekresultaten:

1. Fietsenmaker De Trapper - Zo repareer je zelf een lekke band
2. Fietsenmaker De Trapper - Openingstijden en adres
3. Fietsenmaker De Trapper - Werken bij ons: vacatures
4. Fietsen kopen bij De Trapper - Nieuw en tweedehands

Op welk zoekresultaat kan Sam het best klikken? Schrijf het nummer op.

STAPPEN

1. Sam wil weten wanneer de winkel open is. Dat staat bij "Openingstijden en adres".
2. Het goede zoekresultaat is nummer 2.

VEELVOORKOMENDE FOUTEN

Kinderen klikken op de eerste titel die ze zien, of op een titel die over fietsen gaat, zonder naar het woord "openingstijden" te zoeken.

TIP VOOR OUDERS

Bij zoeken op internet lees je eerst alleen de titels en kijk je welke titel past bij je vraag. Dat is een andere manier van lezen dan bij een verhaal. Vraag: "Welk woord uit de vraag zie je terug in de titel?"